

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Педагогіки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гуманітарно-педагогічний факультет
“19” червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТИ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Галузь знань A Освіта

Спеціальність A5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Освітня програма -

Факультет Гуманітарно-педагогічний

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна є обов'язковою. Вивчення курсу передбачає засвоєння закономірностей історичного розвитку школи, освіти й педагогічної думки зарубіжних країн, особливостей становлення та суті основних педагогічних теорій на різних етапах суспільного поступу; оволодіння кращими здобутками світової педагогіки; розкриття внутрішніх закономірностей й специфічних ознак, притаманних розвитку школи, виховання й педагогіки різних народів; формування цілісної картини світу, професійного педагогічного світогляду.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Першого (бакалаврського) ОП
Галузь знань	A Освіта
Спеціальність	A5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
Освітня програма	(не вказано)
Факультет/ННІ	Гуманітарно-педагогічний

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Залік

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	-
Семестр	2	-
Лекційні заняття	30 год.	-
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	30 год.	-

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Самостійна робота	60 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	-
Форма контролю	Залік	-

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Розкрити зв'язок між педагогічними ідеями теоретиків і практиків, спадкоємництво і новаторство в розробці й реалізації педагогічних ідей; надати теоретичні знання з основних парадигм, напрямків розвитку вищої освіти у світі; сформуванню вміння застосовувати набуті знання у майбутній педагогічній діяльності, творчо підходити до вирішення будь-якої освітянської проблеми. Головна увага має приділятися проблемам, ідеям і внеску того чи іншого видатного педагога в теорію і практику навчання і виховання. При аналізі педагогічної проблеми у полі зору студента повинні бути соціально-історичні умови, які позначалися на світогляді й педагогічних поглядах вченого-педагога, зумовили його внесок у розробку теорії педагогічної науки.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Історія педагогіки та освіти в зарубіжних країнах» (за їх наявності) ОК15 Формування ціннісного світогляду

Набуття компетентностей

ЗК2 — Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК7 — Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11 — Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

СК2 — Здатність забезпечити формування у здобувачів освіти цінностей громадянськості і демократії.

СК9 — Здатність здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів освіти та внутрішніх нормативних документів закладу освіти.

СК11 — Здатність використовувати у професійній діяльності основні положення, методи, принципи фундаментальних та прикладних наук.

Програмні результати навчання

ПРН1 — Уміти використовувати інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності, приймати рішення на підставі релевантних даних та сформованих ціннісних орієнтирів.

ПРН2 — Володіти інформацією чинних нормативно-правових документів, законодавства, галузевих стандартів професійної діяльності в установах, на виробництвах, організаціях сфер, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.

ПРН3 — Аналізувати суспільно й особистісно значущі світоглядні проблеми, усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.

ПРН7 — Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення.

ПРН10 — Знати основи психології, педагогіки, а також основи фундаментальних і прикладних наук, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою.

ПРН11 — Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти.

ПРН13 — Застосовувати у професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання навчальних дисциплін і обирати доцільні технології та методики в освітньому процесі.

ПРН23 — Розуміти соціально-економічні процеси, що відбуваються в Україні та світі, мати навички ефективного господарювання.

ПРН25 — Забезпечувати рівні можливості і дотримуватися принципів гендерного паритету у професійній діяльності.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Вступ. Виникнення виховання у первісному суспільстві. Виховання, школа і педагогічна думка в давньому світі, в період античності, середні віки, епоху Відродження та Реформації.												
Тема 1. Об'єкт і предмет, джерела та функції «Історії педагогіки та освіти в зарубіжних країнах». Сутність понять «виховання», «освіта», «навчання». Виникнення виховання у первісному суспільстві.	2	-	-	2	6	10	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Школа та виховання в стародавніх цивілізаціях Сходу: Месопотамії, Єгипті, Індії, Китаї.	2	-	-	2	6	10	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Виховання і педагогічна думка в античному світі (Стародавня Греція та Рим). Зародження християнської виховної традиції.	4	-	-	4	7	15	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Розвиток школи, виховання і педагогічних ідей в епоху Середньовіччя у країнах Сходу: Візантії, арабському світі, середньовічних Індії та Китаї.	2	-	-	2	6	10	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Освіта і виховання в західноєвропейських країнах в епоху Середньовіччя, Відродження і Реформації.	4	-	-	4	7	15	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	14	0	0	14	32	60	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Виховання, освіта та педагогічна думка країн Західної Європи і Північної Америки у Новий та Новітній час (XVI - XX ст.).												
Тема 1. Розвиток освіти і виховання в європейських країнах у добу Нового часу (XVI–XVIII ст.). Новаторство педагогічних ідей Я. Коменського, Дж. Лока і Ж.-Ж.Руссо.	6	-	-	6	9	21	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Розвиток педагогічних ідей у країнах Західної Європи в добу Нового часу (кін. XVIII–XIX ст.). Педагогічні погляди і діяльність Й. Песталоцці, Ф. Фребеля, А. Дістервега, Р. Оуена.	6	-	-	6	9	21	-	-	-	-	-	-

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Тема 3. Загальні тенденції розвитку освіти і педагогіки у Новітній час (кін. XIX–XX ст.).	4	-	-	4	10	18	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	16	0	0	16	28	60	-	-	-	-	-	-
Курсовий проєкт (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	30	0	0	30	60	120	-	-	-	-	-	-

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Об'єкт і предмет, джерела та функції «Історії педагогіки та освіти в зарубіжних країнах». Сутність понять «виховання», «освіта», «навчання». Виникнення виховання у первісному суспільстві.	2
2	Тема 2. Школа та виховання в стародавніх цивілізаціях Сходу: Месопотамії, Єгипті, Індії, Китаї.	2
3	Тема 3. Виховання і педагогічна думка в античному світі (Стародавня Греція та Рим). Зародження християнської виховної традиції.	4
4	Тема 4. Розвиток школи, виховання і педагогічних ідей в епоху Середньовіччя у країнах Сходу: Візантії, арабському світі, середньовічних Індії та Китаї.	2
5	Тема 5. Освіта і виховання в західноєвропейських країнах в епоху Середньовіччя, Відродження і Реформації.	4
6	Тема 6. Розвиток освіти і виховання в європейських країнах у добу Нового часу (XVI–XVIII ст.). Новаторство педагогічних ідей Я. Коменського, Дж. Лока і Ж.-Ж.Руссо.	6
7	Тема 7. Розвиток педагогічних ідей у країнах Західної Європи в добу Нового часу (кін. XVIII–XIX ст.). Педагогічні погляди і діяльність Й. Песталоцці, Ф. Фребеля, А. Дістервега, Р. Оуена.	6
8	Тема 8. Загальні тенденції розвитку освіти і педагогіки у Новітній час (кін. XIX–XX ст.).	4
Всього годин		30

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Об'єкт і предмет, джерела та функції «Історії педагогіки та освіти в зарубіжних країнах». Сутність понять «виховання», «освіта», «навчання». Виникнення виховання у первісному суспільстві.	2
2	Школа та виховання в стародавніх цивілізаціях Сходу: Месопотамії, Єгипті, Індії, Китаї.	2
3	Виховання і педагогічна думка в античному світі (Стародавня Греція та Рим). Зародження християнської виховної традиції. Педагогічні ідеї Платона, Плутарха, Арістотеля, Сенеки, Квінтіліана, Златоуста.	4
4	Розвиток школи, виховання і педагогічних ідей в епоху Середньовіччя у країнах Сходу: Візантії, арабському світі, середньовічних Індії та Китаї.	2
5	Освіта і виховання в західноєвропейських країнах в епоху Середньовіччя, Відродження і Реформації.	4
6	Виховання у країнах Європи і Північної Америки (серед. XVII – поч. XVIII ст.). Педагогічні ідеї Я. Коменського. Педагогічна думка про виховання й освіту епохи Просвітництва.	4
7	Педагогічна спрямованість творчості Дж. Лока. Модель виховання Ж.-Ж. Руссо.	2
8	Розвиток педагогічних ідей у країнах Західної Європи в добу Нового часу (кін. XVIII–XIX ст.). Педагогічні погляди і діяльність Й. Песталоцці.	2
9	Педагогічні погляди і діяльність Ф. Фребеля, А. Дістервега, Р. Оуена.	4
10	Педагогіка кін. XIX – першої пол. XX ст. П. Наторп як засновник соціальної педагогіки. «Нові школи». Альтернативні та експериментальні школи.	2
11	Педагогіка і школа у США. Дж. Дьюї. Рух «трудоі школи». Г. Кершенштейнер, В. Лай. Виховна система М. Монтессорі. Школи Р. Штайнера та С. Френе.	2
Всього годин		30

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналізувати сутність понять «виховання», «освіта», «навчання». Вміти працювати з додатковою літературою та вирішувати тестові завдання.	6
2	Вивчення першоджерел («Закони Хаммурапі»; Конфуцій «Афоризми Конфуція щодо виховання і навчання», «Бесіди і судження»).	6

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
3	Вивчення першоджерел (Плутарх «Порівняльні життєписи. Лікурґ і Нума Помпіль»; Платон «Протагор», «Закони», «Держава. Книга VII»; Аристотель «Політика»; Квінтіліан «Про виховання оратора»).	7
4	Проаналізувати загальні тенденції виховних систем у Середньовіччі (порівняльний аналіз) та погляди стародавніх мислителів, педагогічні проблеми.	6
5	Вивчення першоджерел (М. Монтень «Досліди»; Е. Роттердамський «Похвала глупоті»; Ф. Рабле «Гаргантюа і Пантаґрюель»; Т. Мор «Утопія»; Т. Кампанелла «Місто сонця»).	7
6	Вивчення першоджерел (Я. Коменський «Велика дидактика»; Дж. Лок «Думки про виховання»; Ж.-Ж. Руссо «Еміль, або про виховання»), аналіз педагогічних проблем та педагогічні поглядів представників епохи Просвітництва.	9
7	Вивчення першоджерел (Й. Песталоцці «Лінґард і Гертруда», «Лебедина пісня»; Ф. Дістервеґ «Про природовідповідність і культуровідповідність у вихованні»; Р. Оуен «Уривки з педагогічних творів»).	9
8	Вивчення першоджерел (Е. Демолен ««Нова школа» в Англії»; А. Фер'єр «Характеристика «нових шкіл»; Дж. Дьюї «Моє педагогічне кредо», «Школа й суспільство», «Досвід і освіта»; Р. Зейдель «Гармонійна освіта як мета виховання»; Г. Кершенштейнер «Уривки з педагогічних творів»; В.-А. Лай «Школа дії»; Е. Кей «Вік дитини»; О. Нілл «Саммерхілл: виховання свободою»; Р. Штайнер «Оновлення педагогіки», «Із області духовного знання»).	10
Всього годин		60

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне або письмове опитування.
- Тестування.
- Співбесіда.
- Самооцінювання.

Методи навчання:

- Методи проблемного навчання.
- Метод кейс-стаді.
- Метод проєктного навчання.
- Метод навчання через дослідження.

- Кооперативне навчання. (робота в малих групах)
- Метод навчальних дискусій та дебат.
- Мозковий штурм.
- Метод гейміфікованого навчання.
- Лекційний метод, розповідь, пояснення, бесіда.
- Ілюстрування, демонстрування.
- Робота з навчально-методичною літературою.

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Вступ. Виникнення виховання у первісному суспільстві. Виховання, школа і педагогічна думка в давньому світі, в період античності, середні віки, епоху Відродження та Реформації.		
Практична робота. Об'єкт і предмет, джерела та функції «Історії педагогіки та освіти в зарубіжних країнах». Сутність понять «виховання», «освіта», «навчання». Виникнення виховання у первісному суспільстві. Сутність понять «виховання», «освіта», «навчання». Виконання тестових завдань до теми.	ПР 01, ПР 03, ПР 07, ПР 10. ПР 11, ПР 13, ПР 23, ПР 25. Цей модуль охоплює історичний розвиток виховання та педагогічної думки від первісного суспільства до епохи Відродження і Реформації. Студенти здобудуть знання про виникнення виховання у первісному суспільстві, розвиток педагогічних ідей у давньому світі, античності, середньовіччі та епоху Відродження. Вони навчатимуться аналізувати історичні джерела, формулювати концептуальні підходи та застосовувати історичний контекст у сучасних педагогічних дослідженнях.	10
Практична робота. Школа та виховання в стародавніх цивілізаціях Сходу: Месопотамія, Єгипті, Індії, Китаї. Педагогічні ідеї Конфуція. Виконання тестових завдань до теми.		10

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Практична робота. Виховання і педагогічна думка в античному світі (Стародавня Греція та Рим). Зародження християнської виховної традиції. Педагогічні ідеї Платона, Плутарха, Арістотеля, Сенеки, Квінтіліана, Златоуста. Виконання тестових завдань до теми.		15
Практична робота. Розвиток школи, виховання і педагогічних ідей в епоху Середньовіччя у країнах Сходу: Візантії, арабському світі, середньовічних Індії та Китаї. Середньовічні мислителі Максим Сповідник, Іоанн Дамаскин, Патріарх Фотій, Симеон Новий Богослов, Михайло Пселл, Георгій Геміст Пліфон. Аналіз педагогічних поглядів філософів арабського світу (Ібн Сіна (Авіценна), Аль-Газалі, Аль-Фарабі, Абу Юсуф Якуб ібн Ісхак аль-Кінді, Абдуррахман Ібн Халдун). Виконання тестових завдань до теми.		10
Практична робота. Освіта і виховання в західноєвропейських країнах в епоху Середньовіччя, Відродження і Реформації. Вчення соціалістів-утопістів. Філософи Середньовіччя (Аніцій Манлій Северин Боецій, Бенедикт Нурсійський, Флавій Магн Аврелій Кассіодор, Тома Аквінський, Вінсента з Бове). Педагогічна та філософська думка епохи Відродження і Реформації в Західній Європі. Виконання тестових завдань до теми.		15
Самостійна робота. Виникнення виховання у первісному суспільстві. Виховання, школа і педагогічна думка в давньому світі, в період античності, середні віки, епоху Відродження та Реформації.		10
Модульна контрольна. Тест		30
Всього за модулем 1		100

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 2. Виховання, освіта та педагогічна думка країн Західної Європи і Північної Америки у Новий та Новітній час (XVI - XX ст.).		
<p>Практична робота. Виховання у країнах Європи і Північної Америки (серед. XVII – поч. XVIII ст.). Педагогічні ідеї Я. Коменського. Педагогічна думка про виховання й освіту епохи Просвітництва. Виконання тестових завдань до теми.</p>	<p>ПР 01, ПР 03, ПР 07, ПР 10. ПР 11, ПР 13, ПР 23, ПР 25. У цьому модулі розглядається розвиток педагогічних ідей та систем освіти у країнах Західної Європи та Північної Америки з XVI до XX століття. Студенти здобудуть знання про ключові педагогічні концепції, історичні особливості систем освіти та їхній вплив на сучасність. Вони навчатимуться аналізувати історичні документи, оцінювати розвиток педагогічних ідей та застосовувати їх у сучасних педагогічних практиках.</p>	10
<p>Практична робота. Педагогічна спрямованість творчості Дж. Лока. Модель виховання Ж.-Ж. Руссо. Виконання тестових завдань до теми.</p>		10
<p>Практична робота. Розвиток педагогічних ідей у країнах Західної Європи в добу Нового часу (кін. XVIII–XIX ст.). Педагогічні погляди і діяльність Й. Песталоцці. Виконання тестових завдань до теми.</p>		10
<p>Практична робота. Педагогічні погляди і діяльність Ф. Фребеля, А. Дістервега, Р. Оуена. Виконання тестових завдань до теми.</p>		10
<p>Практична робота. Педагогіка кін. XIX – першої пол. XX ст. П. Наторп як засновник соціальної педагогіки. “Нові школи”. Альтернативні та експериментальні школи Виконання тестових завдань до теми.</p>		10
<p>Практична робота. Педагогіка і школа у США. Джон Дьюї. Рух “трудоі школи”. Г. Кершенштейнер, В. Лай. Виховна система М. Монтессорі. Школи Р. Штайнера та С. Френе. Виконання тестових завдань до теми.</p>		10
<p>Самостійна робота. Виховання, освіта та педагогічна думка країн Західної Європи у Новий та Новітній час (XVI - XX с т.).</p>		10
<p>Модульна контрольна. Тест</p>		30

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Всього за модулем 2		100
Участь у всеукраїнських студентських олімпіадах, конкурсах наукових робіт, написання тез і наукових статей.		+5 балів за кожний вид роботи.
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Практичні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/section.php?id=47742>);

Рекомендовані джерела інформації

1. Васюк О. В. Історія педагогіки та освіти в зарубіжних країнах: навч. посіб. Київ: ТОВ «ЦП «Компринт», 2026. 216 с.
2. Васюк О. В. Теорія та історія соціального виховання: підруч. Київ: ЦП «Компринт», 2018. 419 с.

3. Дедович В. М. Історія педагогіки: порівняння розвитку освіти в Україні та світі: навч. посіб. для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра пед. спеціальностей. Чернігів: НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2025. 128 с.
4. Задорожна-Княгницька Л. В. Історія педагогіки: навч. посіб. для студентів ЗВО. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 364 с.
5. Історія зарубіжної педагогіки: конспект лекцій / упорядники: Л. В. Маляр, М. І. Кухта. Ужгород: ДВНЗ “УжНУ”, 2020. 64 с.
6. Історія педагогіки. Історія зарубіжної педагогіки: курс лекцій для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 013 “Початкова освіта» освітнього ступеня “бакалавр” / укладач С. Ю. Човрій. Мукачево: МДУ, 2021. 40 с.
7. Теорія та історія соціального виховання: хрестоматія; навч. посібн. / уклад. О. В. Васюк; Р. В. Сопівник Київ: ТОВ “ЦП “Компринт”, 2016. 812 с.
8. Човрій С. Ю. Історія педагогіки. Історія зарубіжної педагогіки: методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 “Початкова освіта” денної та заочної форм навчання. Мукачево: МДУ, 2022. 42 с.
9. Martyniuk O. Історичні аспекти розвитку шкільної освіти та навчальної книги в Німеччині у VII–XVIII ст. Наукові записки. Серія: Психолого-педагогічні науки. Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя). 2022. (1). С. 116–122.
0. Загальна педагогіка: навч. посіб. / О. Ф. Євсюков, С.А. Чупахін; за ред. О. Ф. Євсюкова. Харків, 2020. 150 с.